

Lausunto

19.05.2023

Asia: VN/2080/2021

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle vaarallisten aineiden kuljetuksesta Puolustusvoimissa ja Rajavartiolaitoksessa annetuksi laiksi ja siihen liittyviksi laeiksi

Ei lausuttavaa

Ei lausuttavaa - toteaminen

-

Lausuttavaa

Yleisiä huomioita esityksestä

Sotilaalliseen toimintaan tai yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseen liittyvän erityismateriaalin kuljetukset jäävät VAK-lain soveltamisalan ulkopuolelle. Siten on tärkeää, että vaarallisten aineiden kuljetuksesta puolustusvoimissa annetaan oma erityislainsäädäntönsä. Tulisi varmistaa, että tiedonjako ja toimivalta lakien yleisten valvontaviranomaisten, eli Pääesikunnan teknillisen tarkastusosaston sekä toisaalta Liikenne- ja viestintäviraston mutta myös onnettomuustilanteissa keskeisten pelastusviranomaisten välillä on toimiva ja selkeä.

Soveltamisala

Uuden VAK-lain mukaan lakia ei sovelleta Puolustusvoimien eikä Rajavartiolaitoksen suorittamaan vaarallisten aineiden kuljetukseen eikä kansainvälisiin sotilaallisiin harjoituksiin tai muuhun sotilaalliseen yhteistyöhön liittyvään vieraan valtion tai kansainvälisen järjestön kuljetusvälineellä suoritettavaan vaarallisten aineiden kuljetukseen. Nyt lausunnolla olevassa lakiesityksessä todetaan, että lakia ei sovelleta vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksiin, ja että Puolustusvoimien ja Rajavartiolaitoksen vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksissa sovelletaan siviili VAK-lakia ja sen nojalla annettuja vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksia koskevia säännöksiä ja määräyksiä. Kun siviiliVAK-laki näyttäisi tältä osin sulkevan myös PV:n rautatiekuljetukset ulkopuolelle, tulisi ehdotettua sääntelyä täsmentää tältä osin.

Säännökset valmiutta kohotettaessa ja poikkeusoloissa

Ei huomautettavaa.

Tilapäinen säilytys

Huomioita kohdassa "osapuolten velvollisuudet".

Turvatoimet

Ei huomautettavaa.

Osapuolten velvollisuudet

Lakiesityksen 6 luvun mukaan toistuvalla kiinteällä tilapäisen säilytyksen paikalla tarkoitettaisiin sotasatamaa, sotasatama-aluetta, sotilaslentopaikkaa ja muuta sotilaalliseen tarkoitukseen tarkoitettua terminaalia sekä muuta toistuvan, kiinteän tilapäisen säilytyksen paikkaa, joka olisi erityisesti valittu tai rakennettu paikka, jossa tilapäistä säilytystä harjoitettaisiin toistuvasti. Toistuvassa kiinteän tilapäisen säilytyksen paikassa tulisi laatia sisäinen pelastussuunnitelma (37 §) ja eräissä toistuvan tilapäisen säilytyksen paikoissa turvallisuusselvitys (38 § - 39 §). Näiden hyväksynnästä vastaisi Pääesikunnan teknillinen tarkastusosasto. Turvallisuusvaatimusten ja hyväksyttävän turvallisuustason yhdenmukaiseksi varmistamiseksi sekä sisäisen pelastussuunnittelun kehittämiseksi tulisi varmistaa riittävä tiedonvaihto ja yhteistyö teknillisen tarkastusosaston, Liikenne- ja viestintäviraston ja pelastusviranomaisten välillä yleisellä tasolla, johon ilmeisesti pyritään asetusehdotuksen 15 §:ssä. Tulisi harkita, että näihin kokouksiin osallistuisi myös pelastustoimen edustaja.

Ne kohteet, joista on laadittava turvallisuusselvitys, voivat aiheuttaa merkittävää vaaraa tilapäisen säilytyspaikan ulkopuolella. Tästä syystä ei ole perusteltua, että sotilas- ja siviilipelastusviranomaisen mielipiteen pyytäminen perustuisi yksinomaan teknillisen tarkastusosaston harkintaan, vaan tietojen vaihto tulisi turvallisuusselvityskohteissa aina varmistaa, huomioiden salassapitonäkökohdat. Siten kansallisen turvallisuuden kannalta keskeiset tiedot voitaisiin jättää paljastamatta, huolehtien samalla siitä, että hyvinvointialueen pelastusviranomaisen saa riittävät tiedot ulkoista pelastussuunnittelua varten. Ulkoinen pelastussuunnitelma tulisikin aina laatia, kun tilapäisen säilytyksen kohteeseen on laadittu turvallisuusselvitys. Tältä osin olisi välttämätöntä lisätä myös pelastuslain 48 §:ään viittaus PV-VAKlain turvallisuusselvityskohteisiin.

Klikkaa ja lisää otsikko avoimelle kysymykselle

-

Valvonta

Ei huomautettavaa.

Viranomaisten toimivalta

Ei huomautettavaa.

Sanktiot

Ei huomautettavaa.

Huomioita liitelaesta

Pelastuslain muutos ulkoisen pelastussuunnitelman laatimiseksi turvallisuusselvityskohteisiin puuttuu ehdotetuista liitelaista ja tulisi lisätä.

Esityksen vaikutukset viranomaisiin ja yrityksiin

Ei huomautettavaa.

Asetukset ja niiden vaikutukset viranomaisiin ja yrityksiin

Asetuksen 15 §:ää tulisi harkita laajennettavaksi siten, että kokoukseen kutsuttaisiin myös pelastustoimen edustaja.

Muita huomioita

Ei huomautettavaa.

Telaranta Kari
Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK